

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО РАДА
И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ
УПРАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЗА 2009. ГОДИНУ**

Београд 2010. године

С А Д Р Ж А Ј:

УПРАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	3
I Законодавна активност	3
1. Подзаконски прописи по НПИ.....	3
2. Остали подзаконски прописи.....	4
3. Акти које је донела Народна скупштина.....	5
4. Акти које је донела Влада.....	5
5. Акти у завршној фази израде	5
II. АНАЛИЗА ПОВРЕДА НА РАДУ	5
2.1. Управа за безбедност и здравље на раду	5
1) Преглед повреда на раду према претежним делатностима.....	6
2) Преглед повреда према броју запослених код послодавца.....	8
3) Преглед повреда на раду према извору повреде	9
4) Преглед повреда на раду према узроку повреде	10
5) Преглед повреда на раду према природи повреде	11
6) Преглед повреда на раду према повређеном делу тела	12
7) Преглед повреда на раду према дану у седмици	13
8) Преглед повреда на раду према старосној доби повређеног-е у тренутку када је претрпео-ла повреду запослених у тренутку када су претрпео-ла повреду	14
9) Преглед повреда на раду према полу.....	15
2.2. Инспекторат за рад	16
2.3. Републички завод за здравствено осигурање	16
2.4. Стање.....	17
2.5. Кривични поступак.....	17
2.6. Прекршајни поступак:.....	18
III. ОБАВЉЕНИ ПОСЛОВИ УПРАВЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	23
3.1. Полагање стручних испита у области безбедности и здравља на раду	23
3.2. Издавање лиценци	25
3.3. Едукација у области безбедности и здравља на раду	27
3.4. Сарадња на међународном нивоу.....	27
3.5. Сарадња на националном нивоу.....	28
3.6. Активности	28
3.7. Савет за безбедност и здравље на раду.....	29
3.8. Социјално-економски савет Републике Србије.....	29

УПРАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

У складу са одредбама члана 60. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 101/05), Управа за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Управа) у саставу Министарства рада и социјалне политике Републике Србије има основну обавезу да се стара о хармонизацији – усаглашавању прописа са прописима ЕУ и МОП-а, организује полагање стручних испита, прикупља и анализира податке о повредама на раду, професионалним обољењима, болестима у вези са радом и појавама које утичу на здравље запослених, врши надзор над законитошћу рада правних лица и предузетника као и одговорних лица са лиценцом и припрема предлоге решења за издавање и одузимање лиценци, организује саветовања, врши едукацију запослених, послодаваца, лица за безбедност и здравље на раду, инспектора и др., објављује различите материјале и информише јавност о стању у области безбедности и здравља на раду подстиче образовање и развијање културе рада у области безбедности и здравља на раду.

Управу чине Одсек за припрему прописа и стручно-оперативне послове и Група за студијско-аналитичке послове, са директором и 8 извршилаца. Од укупног броја извршилаца у Управи запослено је 8 извршилаца са високом школском спремом, различитих профила (1 дипл. правник и 7 дипл. инжењера).

I. ЗАКОНОДАВНА АКТИВНОСТ

1. Подзаконски прописи по НПИ

Са циљем транспонованја прописа Европске уније у национално законодавство а у складу са Националним програмом интеграције НПИ у 2009. години припремљени су и донети следећи прописи:

1) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту („Службени гласник РС”, број 21/09) (Упутство Савета бр. 89/654/ЕЕЗ од 30. новембра 1989. године о минимуму захтева за безбедност и здравље запослених на радном месту, 31989L0654);

2) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад („Службени гласник РС”, број 23/09) (Упутство Савета бр. 89/655/ЕЕЗ од 30. новембра 1989. године о минимуму захтева за безбедност и здравље запослених приликом коришћења опреме за рад на радном месту, 31989L0655 и Упутство Савета

бр. 95/63/ЕЗ од 5. децембра 1995. године којим се мења Упутство бр. 89/655/ЕЕЗ о минимуму захтева безбедности и здравља запослених приликом коришћења опреме за рад на радном месту, 31995L0063 и Упутство бр. 2001/45/ЕЗ Европског парламента и Савета од 27. јуна 2001. године којим се мења Упутство Савета бр. 89/655/ЕЕЗ о минимуму захтева безбедности и здравља запослених приликом коришћења опреме за рад на радном месту (текст који важи и за Европску економску зону), 32001L0045);

3) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању азбесту („Службени гласник РС”, број 106/09) (Упутство Савета бр. 83/477/ЕЕЗ од 19. септембра 1983. године о заштити запослених од ризика насталих услед излагања азбесту, 31983L0477, Упутство Савета бр. 91/382/ЕЕЗ од 25. јуна 1991. године којом се мења Упутство бр. 83/477/ЕЕЗ о заштити запослених од ризика насталих услед излагања азбесту, 31991L0382 и Упутство бр. 2003/18/ЕЗ Европског парламента и Савета од 27. марта 2003. којом се мења Упутство Савета бр. 83/477/ЕЕЗ о заштити запослених од ризика насталих услед излагања азбесту, 32003L0018);

4) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама („Службени гласник РС”, број 106/09) (Упутство Савета бр. 98/24/ЕЗ од 7. априла 1998. године о заштити безбедности и здравља запослених од ризика повезаних са хемијским агенсима на радном месту, 31998L0024, Упутство Комисије бр. 91/322/ЕЕЗ од 29. маја 1991. године о успостављању индикативних граничних вредности применом Упутства Савета бр. 80/1107/ЕЕЗ о заштити запослених од ризика због излагања хемијским, физичким и биолошким агенсима, 31991L0322, Упутство Комисије бр. 2000/39/ЕЗ од 8. јуна 2000. године о утврђивању прве листе индикативних

граничних вредности професионалне изложености ради примене Упутства Савета бр. 98/24/ЕЗ о заштити безбедности и здравља запослених од ризика повезаних са хемијским агенсима на радном месту (текст који важи и за Европску економску зону), 32000L0039, Упутство Комисије бр. 2006/15/ЕЗ од 7. фебруара 2006. године о утврђивању друге листе индикативних граничних вредности професионалне изложености ради примене Упутства Савета бр. 98/24/ЕЗ и измене Упутства бр. 91/322/ЕЕЗ и Упутства бр. 2000/39/ЕЗ (текст који важи и за Европску економску зону), 32006L0015);

5) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета („Службени гласник РС”, број 106/09) (Упутство Савета бр. 90/269/ЕЕЗ од 29. маја 1990. године о минимуму захтева за безбедност и здравље приликом ручног преношења терета тамо где постоји ризик од повређивања леђа запослених, 31990L0269);

6) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном („Службени гласник РС”, број 106/09) (Упутство Савета бр. 90/270/ЕЕЗ од 29. маја 1990. године о минимуму захтева за безбедност и здравље при раду са опремом са екраном, 31990L0270).

2. Остали подзаконски прописи

У складу са Стратегијом регулаторне реформе у Републици Србији за период од 2008. до 2011. године, у а фази спровођења Програма реализације Стратегије у делу који се односи на стављање ван снаге или измену прописа, стављен је ван снаге Правилник о престанку важења Правилника о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду у кудељарама („Службени гласник РС”, број 112/09).

3. Акти које је донела Народна Скупштина

1) Закон о потврђивању Конвенције Међународне организације рада број 167 о безбедности и здрављу у грађевинарству („Службени гласник РС”, број 42/09);

2) Закон о потврђивању Конвенције Међународне организације рада број 187 о промотивном оквиру безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, број 42/09).

4. Акти које је донела Влада

1) Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима („Службени гласник РС”, број 14/09) (У п у т с т в о С а в е т а б р . 92/57/Е Е З о д 24. ј у н а 1992. г о д и н е о п р и м е н и м и н и м у м а з а х т е в а з а б е з б е д н о с т и з д р а в љ е и н а р а д у н а п р и в р е м е н и м и л и п о к р е т н и м г р а д и л и ш т и м а , 31992L0057);

2) Стратегија безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2009. до 2012.године („Службени гласник РС”, број 32/09).

5. Акти у завршној фази израде

1)Акциони план за спровођење Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2009. до 2012.године.

II. АНАЛИЗА ПОВРЕДА НА РАДУ

2.1.Управа за безбедност и здравље на раду

На основу одредбе члана 7. Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом („Службени гласник РС”, број 72/06 и 84/06), послодавци су доставили Управи укупно 9.491 извештаја о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом. Од укупног броја достављених извештаја 9.391 извештаја односи се на повреде на раду, 7 извештаја односи се на професионална обољења и 3 извештаја односе се на обољења у вези са радом, што је приказано у табели 1.

Табела 1

Повреде на раду	9.391
Професионално обољење	7
Обољење у вези са радом	3

Од укупног броја достављених извештаја о повредама на раду, број повреда према тежини повреде, приказан је у табели 2.

Табела 2

Смртна повреда на раду	7
Смртна повреда (при доласку, одласку са посла, природна смрт)	3
Смртна повреда (службени пут)	2
Тешка повреда на раду	867
Тешка повреда (при доласку, одласку са посла)	605
Лака повреда	7.907
Укупно:	9.391

Извршена је анализа података из обрасца Извештаја о повреди на раду (образац 1). Анализирани су подаци који се односе на смртне, колективне и тешке повреде на раду које су се догодиле на самом радном месту под непосредном или посредном контролом послодавца.

Управа за безбедност и здравље на раду извршила је анализу укупно 876 повреда на раду (9 смртних повреда и 867 тешких повреда на раду) које су се догодиле у 2009.години.

Од укупног броја анализираних тешких повреда на раду, број повреда које су се догодиле на радном месту запосленог је 802, на другом месту рада догодило се 29 повреда, на службеном путу догодило се 11 повреда и 16 повреда се догодило приликом спортских активности у организацији послодавца и др., док за 18 повреда нису наведени подаци где се догодила повреда на раду.

Према пословима које запослени обавља уочава се да се највећи број повреда на раду догодио на пословима помоћног радника 73 повреде, бравар-машинбравар 56 повреда, руковаоц на машини (грађевинске машине, багери и сл.) 23 повреде, возач 50 повреда, послови одржавање хигијене 33 повреде, пословима медицинске сестре 22 повреде и пословима пословође 24 повреде. Укупан број претходно наведених повреда на раду према пословима на којима запослени ради чини укупно 32,3% свих повреда на раду.

Подаци су анализирани и приказани табеларно и графички према следећим категоријама:

- 1) Претежна делатност послодавца;
- 2) Број запослених код послодавца;
- 3) Извор повреде;
- 4) Узрок повреде;
- 5) Природа повреде;
- 6) Повређени део тела;
- 7) Дан у седмици када се догодила повреда;
- 8) Старосна доб повређеног-е у тренутку када је претрпео повреду на раду;
- 9) Пол повређеног-е.

1) Преглед повреда према претежним делатностима

У 2009.години број тешких и смртних повреда на раду према претежној делатности послодавца приказан је у табели 3.

Табела 3.

претежна делатност	број повреда	%
01-индустрија и рударство	381	43.49
02-пољопривреда	16	1.83
03-шумарство	12	1.37
04-водопривреда	4	0.46
05-грађевинарство	65	7.42
06-саобраћај и везе	65	7.42
07-трговина	62	7.08
08-угоститељство и туризам	6	0.68
09-занатске и личне услуге	9	1.03
10-стамбено комунална делатност	60	6.85
11-финансијске, техничке и пословне услуге	31	3.54
12-образовање, наука, култура и информације	40	4.57
13-здравствена и социјална заштита	72	8.22
14-заједнице, фондови и пословне организације	8	0.91
15-остало	18	2.05
16-без података	27	3.08
Укупно:	876	100,00

Највише регистрованих тешких повреда на раду забележено је у делатности индустрије и рударства (43,49%), здравствене и социјалне заштите (8,22%), грађевинарства (7,42%), саобраћаја и веза (7,42%). Када се ови подаци упореде са

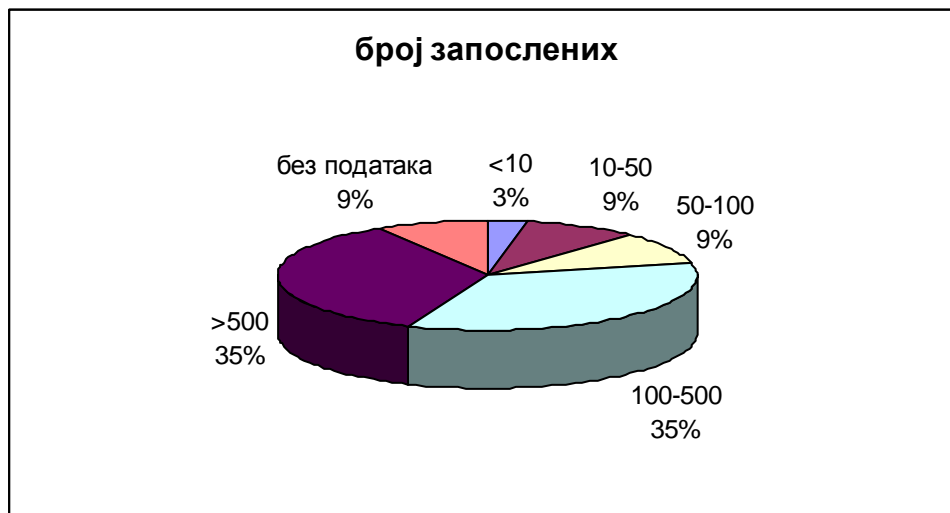
подацима из прошлогодишњег извештаја може се констатовати да су тешке повреде и даље најчешће догађају у делатностима: индустрија и рударство, здравствена и социјална заштита, грађевинарство и саобраћај и везе и заузимају прва четири места (табела 3).

2) Преглед повреда према броју запослених код послодавца

Број повреда на раду према броју запослених код послодавца приказан је у табели 4.

Табела 4.

Број запослених	број	%
<10	26	2.97
10-50	78	8.90
50-100	80	9.13
100-500	308	35.16
>500	308	35.16
без података	76	8.68
Укупно:	876	100,00

Према броју запослених код послодаваца уочава се да се највећи број повреда у 2009.години догодио код оних послодаваца који запошљавају више од 500 запослених (35,16%), као и код послодаваца који запошљавају од 100-500 запослених (35,16%).

3) Преглед повреда на раду према извору повреде

Даља анализа тешких и смртних повреда према извору повреда дата је у Табели 5. Повреде на раду најчешће се дешавају приликом употребе алата (29,22%), остали извори повреда запослених (18.84%) (фактори у зависности од радне околине), затим у објектима (12,21%), и на машинама и уређајима (10,27%), што је приказано у Табели 5.

Табела 5.

Извор повреде	број	%
1.Машине и уређаји	90	10.27
1.1.Уређаји и машине за прераду механичку и топлотну обраду метала	3	0.34
1.2.Машине и уређаји за производњу текстила	1	0.11
1.3 .Графичке машине и уређаји	1	0.11
1.4 .Грађевинске машине и уређаји	9	1.03
1.5 .Машине и уређаји за израду гуме и гумених производа	1	0.11
1.6 .Машине и уређаји за производњу прехранбених производа и пића	9	1.03
1.7 .Остала наведена постројења, машине и уређаји.	66	7.53
2.Превозна средства	66	7.53
2.1.Превозна средства железничког саобраћаја	1	0.11
2.2.Превозна средства друмског саобраћаја	65	7.42
3.Транспортна средства	37	4.22
3.1 Средства за хоризонтални пренос терета	13	1.48
3.2 .остала транспортна средства	24	2.74
4.Електрични уређаји, справе, инсталације и алат на електрични погон	11	1.26
5.Скеле	4	0.46
6.Покретне рампе и летве	13	1.48
7.Алат	256	29.22
8.1.Алат на механички погон (осим електричног)	8	0.91
8.2.Ручни алат;	2	0.23
8.3.Остала (средства) опрема	246	28.08
9.Извори зависно од процеса рада	57	6.51
9.1.Гасови, паре и димови	3	0.34
9.2.Хемијске штетности	8	0.91
9.3.Загрејани материјали и материја	1	0.11
9.4 .Други извори зависно од процеса рада	45	5.14

10.Објекти	107	11,98
10.1.Просторије и површине за кретање запослени на раду	104	11.87
10.2.Помоћне просторије и њихове инсталације и уређаји	1	0.11
10.3.Простори, површине и пратеће инсталације изван наведених објеката и просторија с којих се обавља рад и по којима се крећу запослени на раду	2	0.23
11.Остали извори повреда запослених	165	18.84
11.1.Фактори радне околине (осветљење, проветравање, температура, бука)	1	0.11
11.2.Други извори у зависности од радне околине	139	15.87
11.3.Други запослени учесници у процесу рада	5	0.57
11.4.Животиње	5	0.57
11.5.Пуноправно деловање трећег лица	1	0.11
11.6.Други учесници који се појављују као извори повреда радника	14	1.60
12.Остали извори повреда запослених на раду који нису обухваћени претходно наведеним	35	4.00
13.Без података	35	4.00
Укупно:	876	100.00

4) Преглед повреда на раду према узроку повреде

Као најчешћи узрок повреда на раду уочава се непримењивање правила безбедности на раду (38,01%), затим извођење радних операција на начин супротан правилима односно мерама безбедности на раду (30,59%) и замору запослених због тешког и прековременог рада, недовољног одмора (11,64%) што је приказано у Табели 6.

Табела 6.

Узрок повреде	број	%
1. Неисправност средстава за рад	60	6.85
2. Неисправност, клизавост и закрченост пролаза и површина с којих се обавља рад	1	0.11
3. Нефункционалност или неисправност заштитних ограда и других справа за заштиту запослених од пада с висине или у дубину	1	0.11
4. Нефункционалност или неисправност заштитне справе на опреми за рад	0	0.00

5. Неисправност или смањење заштите од случајног додира делова под напоном електричне струје	3	0.34
7. Смањење или неисправност заштите од хемијских фактора радне околине	1	0.11
14. Извођење радне операције на начин противан правилима безбедности на раду	268	30.59
15. Извођење радне операције без употребе одговарајућег средства и опреме за личну заштиту на раду или	39	4.45
16. Замор запосленог због тешког и прековременог рада, недовољног одмора и сл.	102	11.64
18. Лоша организација рада	3	0.34
19. Акутне и хроничне болести	11	1.26
20. Остала непримењена посебна правила безбедности на раду која нису наведена	333	38.01
21. Противправно деловања трећег лица	11	1.26
22. Виша сила	10	1.14
23. Без података	33	3.77
Укупно:	876	100.00

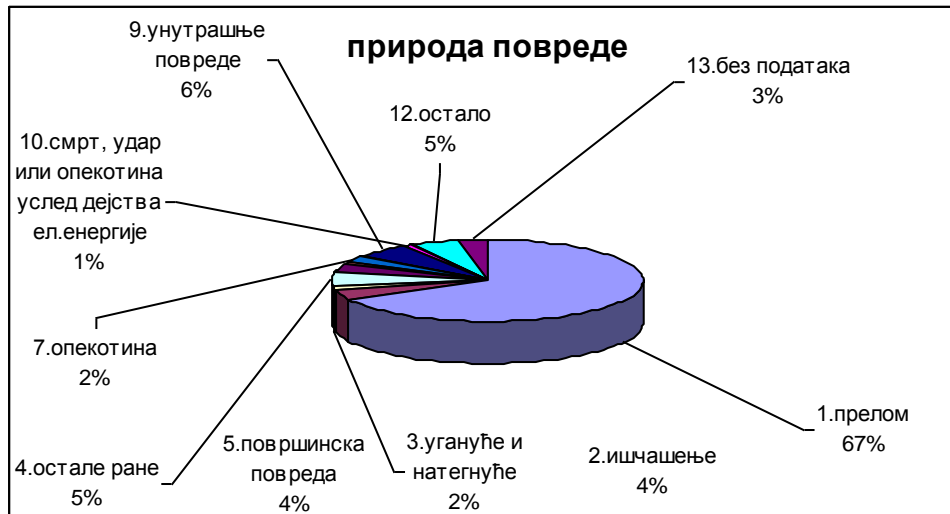
5) Преглед повреда на раду према природи повреде

Према природи повреда на раду које су се догодиле најчешће повреде су преломи (67,58%), унутрашње повреде (6,05%) и остале ране (5,71%), што је приказано у Табели 7.

Табела 7.

Природа повреде	број	%
1. прелом	592	67.58
2. ишчашење	31	3.54
3. угануће и натегнуће	14	1.60
4. остале ране	50	5.71
5. површинска повреда	31	3.54
6. контузија и нагечење	8	0.91
7. опекотина	16	1.83
8. акутно тровање и интоксикација	2	0.23
9. унутрашње повреде	53	6.05
10. смрт, удар или опекотина услед дејства ел. енергије	7	0.80
11. вишеструка повреда разне природе	2	0.23
12. остало	43	4.91

13.без података	27	3.08
Укупно:	876	100.00

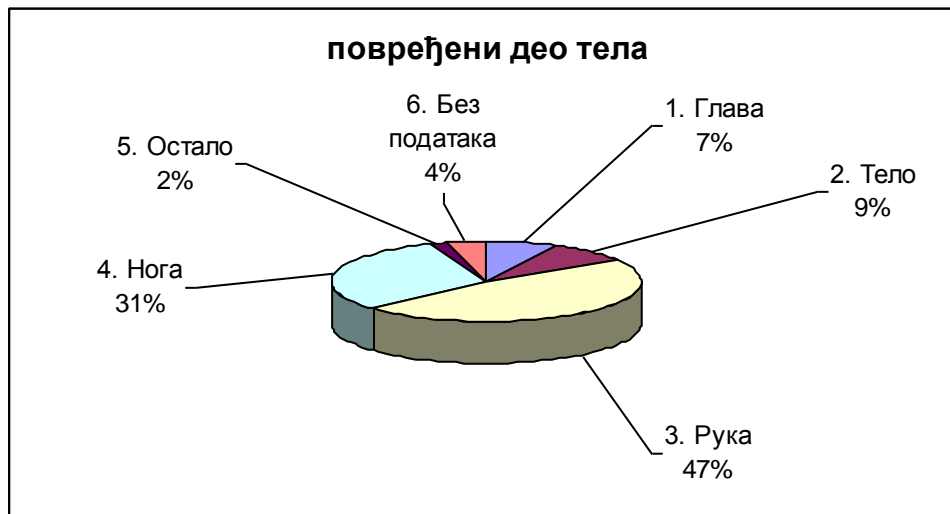

б) Преглед повреда на раду према повређеном делу тела

Табела 8.

Повреда на раду према повређеном делу тела	број	%
1. Глава	65	7.42
1.1 глава	30	3.42
1.2 око	20	2.28
1.3 уста	1	0.11
1.4 ухо	1	0.11
1.5 нос	5	0.57
1.6 лице	3	0.34
1.7 врат	1	0.11
1.8 вишеструка повреда главе	2	0.23
1.9 део главе који није наведен	2	0.23
2. Тело	77	8.79
2.1 леђа	5	0.57
2.2 грудни кош	12	1.37
2.3.стомак	1	0.11
2.4.карлица	12	1.37
2.3 повреда трупа која није наведена	20	2.28
2.4 вишеструка повреда трупа	27	3.08
3. Рука	410	46.80
3.1 прсти руке	117	13.36

3.2 шака	157	17.92
3.3 подлактица	44	5.02
3.4 лакат	32	3.65
3.5 надлактица	6	0.68
3.6 раме	38	4.34
3.7 вишеструка повреда руке	16	1.83
4. Нога	274	31.28
4.1 кук	4	0.46
4.2 надколеница	13	1.48
4.3 колено	22	2.51
4.4 потколеница	51	5.82
4.5 скочни зглоб	58	6.62
4.6 стопало	72	8.22
4.7 прсти ноге	44	5.02
4.8 вишеструка повреда ноге	10	1.14
5. Остало	14	1.60
6. Без података	36	4.11
Укупно:	876	100.00

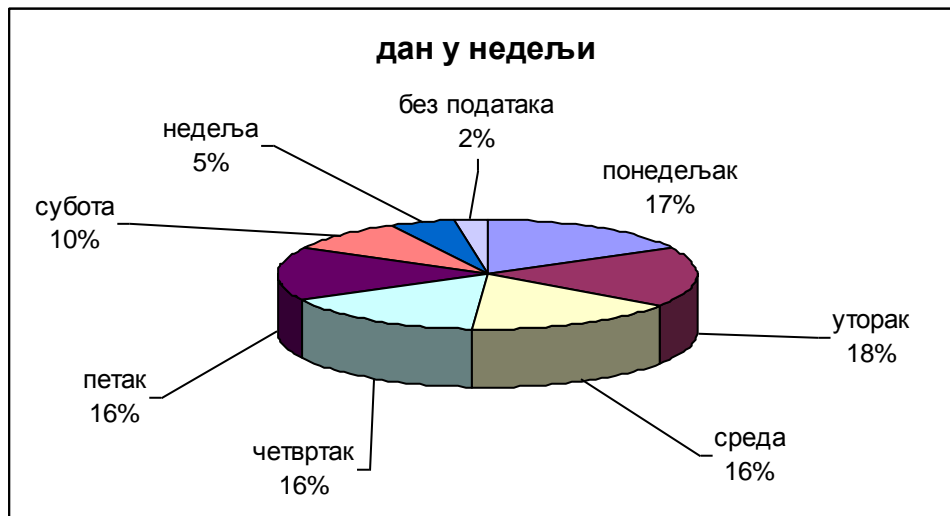

7) Преглед повреда на раду према дану у седмици

Највећи број повреда на раду догодио се током уторка (17,58%) и понедељка (17,12%), а најмањи у данима викенда субота (9,59%) и недеља (5,02%), што је приказано у табели 9.

Табела 9.

Дан у седмици	број	%
понедељак	150	17.12
уторак	154	17.58
среда	143	16.32
четвртак	142	16.21
петак	138	15.75
субота	84	9.59
недеља	44	5.02
без података	21	2.40
Укупно:	876	100.00

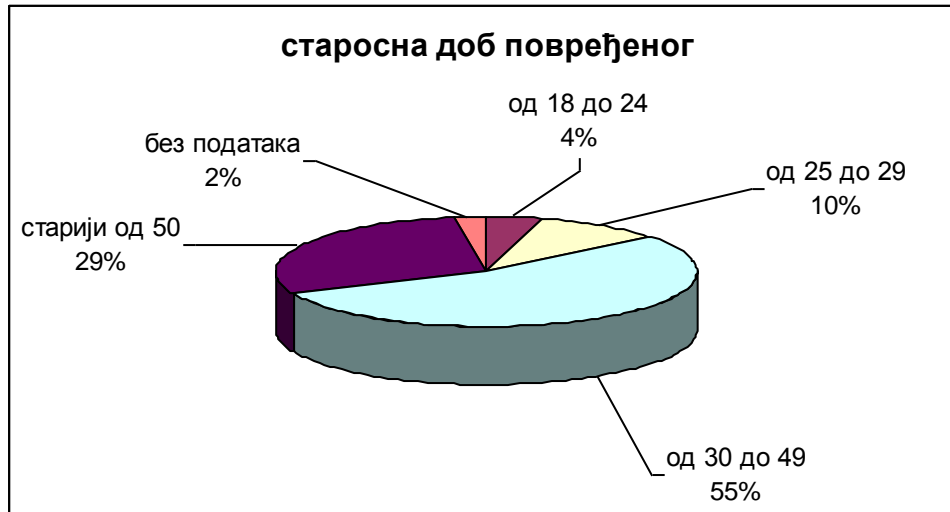
8) Преглед повреда на раду према старосној доби повређеног-е у тренутку када је претрпео-ла повреду

Више од половине односно (54,45%) повреда на раду забележено је код радно најспособније групе запослених у старосном добу од 30-49 година, што је приказано у табели 10. Исти тренд био је забележен и у 2007. години (53,28%).

Табела 10.

Старосна доб повређеног	број	%
млађи од 18	0	0.00
од 18 до 24	36	4.11
од 25 до 29	86	9.82
од 30 до 49	477	54.45

старији од 50	256	29.22
без података	21	2.40
Укупно:	876	100.00

9) Преглед повреда на раду према полу

Када се анализира учесталост јављања повреда у односу на пол повређених може се констатовати да се повреде три пута чешће јављају у мушкој популацији. (76,14%) што је приказано у табели 11.

Табела 11.

Пол повређених	број	%
Мушкарци	667	76.14
Жене	193	22.03
Без података	16	1.83
Укупно	876	100.00

2.2. Инспекторат за рад

Према подацима Инспектората за рад, у 2009. години догодило се 37 смртних, 966 тешких повреда, 22 колективне, и 18 тешких са смртним исходом, што је приказано у Табели 2.1.

Табела 2.1

Тежина повреде	број
Смртна	37
Тешка	966
Колективна	22
Тешка са смртним исходом	18

2.3. Републички завод за здравствено осигурање

Према подацима о повредама на раду Републичког завода за здравствено осигурање у 2009.години укупно су се догодиле 32 смртне повреде на раду, 4.172 тешких повреда и 17.666 лаких повреда на раду.

Републички завод за здравствено осигурање према извештајима филијала у 2009.години покренуо је поступке ради накнаде штете и то: 1035 захтева мирним путем укупне вредности истих 124.989.000,00 динара и 173 тужбе вредности 36.378.500,00 динара.

2.4. Стање

Према претходно наведеним подацима уочава се проблем у вођењу евиденције повреда на раду и професионалних обољења код надлежних органа који су дужни да воде евиденцију (Управа за безбедност и здравље на раду, Инспекторат за рад и Републички завод за здравствено осигурање) јер се подаци разликују због непостојања регистра за вођење повреда на раду и професионалних обољења на нивоу Републике Србије. Актуелни концепт регистрације повреда на раду и професионалних обољења у Републици Србији датира из шездесетих година прошлог века и током претходних педесет година није било значајних измена у концепту које би пратиле промене у друштву које су се у међувремену десиле, а ни промене које је донео нагли развој информатике. Поред застарелог концепта у извештавању повреда на раду и професионалних болести постоји и проблем њихове евиденције односно њихово не пријављивање.

Један од начина за успешније евидентирање и анализу повреда на раду и професионалних болести је увођење информационог система за територију Републике Србије.

Увођење регистра за вођење повреда на раду и професионалних обољења на је управо један од предуслова за смањење броја повреда на раду и професионалних обољења.

2.5. Кривични поступак

У 2009. години број кривичних дела поднетих тужилаштвима на територији Републике Србије за непредузимање мера безбедности и здравља на раду услед којих је дошло до смртних, тешких и колективних повреда на раду, као и о исходима поступака по наведеним пријавама Републичко јавно тужилаштво извршило је анализу кривичних дела из чл.169.КЗ, 280.КЗ, и 281.КЗ, процесуираних у свим тужилаштвима на територији Републике Србије и то:

Кривично дело непредузимања мере заштите на раду из чл.169.КЗ:

- пријављено лица –6
- решено одбачајем кривичне пријаве-5
- покренуте истражне радње—1
- последица смрт једног лица

Кривично дело изазивања опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из чл.280.КЗ:

- пријављено лица-44
- решено одбачајем кривичне пријаве-8
- захтев за прикупљање потребних обавештења-3
- покренуте истражне радње-3
- истраге у току-20
- поднет оптужни предлог-4
- подигнута оптужница, поступак у току-2
- обустава поступка-2

- осуђено-1
- последице: 4 смртна исхода, 2 тешке телесне повреде и 4 лакше телесне повреде

Кривично дело непрописно и неправилно извођење грађевинских радова из чл.281.КЗ:

- пријављено лица-6
- истражне радње-1
- истраге у току-3
- поднет оптужни предлог-1
- последица: смрт 1 лица и 1 тешка телесна повреда.

2.6. Прекршајни поступак

У циљу сагледавања примене Закона, Управа за безбедност и здравље на раду упутила је допис Министарству правде, у коме је затражен број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, број решених предмета у току 2009.године као и износ наплаћених новчаних казни за прекршаје прописане одредбама Закона о безбедности и здрављу на раду.

Из наведеног извештаја Министарства правде може се видети да су општински органи за прекршаје у Републици Србији, у току 2009.године покренули укупно 1099 захтева за покретање прекршајног поступка по Закону безбедности и здравља на раду. У току 2009. године број решених предмета износи укупно 589.

Извештај Министарства правде

Назив суда	Бр. поднетих захтева за покретање прекршајног поступка по Закану о безбедности и здравља на раду	Број решених предмета	Изречене санкције (по Закону о безбедности и здравља на раду и по Закону о прекршајима)
ПРЕКРШАЈНИ У АРАНЂЕЛОВЦУ	8	4	4 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У БАЧКОЈ ПАЛАНЦИ	6	2	2 санкције по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У БЕОГРАДУ	236	224	136 решења о казни, 20 редовних обустава, 7 опомена, 14 одбачаја, 12 обустава застарелости, 13 обустава застарелости из прекида, 22 прекида
ПРЕКРШАЈНИ У БЕЧЕЈУ	1	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У ВАЉЕВУ	29	9	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 6 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ВРАЊУ-одељење у Бујановцу	3	3	2 санкције по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ВРШЦУ	/	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У ГОРЊЕМ МИЛАНОВЦУ	4	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У	42	18	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду

ЗАЈЕЧАРУ			14 санкција по Закону о прекршајима 1 опомена, 1 обустава, 1 одбачај
ПРЕКРШАЈНИ У ЗРЕЊАНИНУ	23	7	Санкције по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ЈАГОДИНИ	11	2	2 санкције по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У КИКИНДИ	47	47	1 одбачај, 1 обустава (окривљени кажњен за исту радњу у првом степену), 7 обустава (застарелост), 2 обуставе (недостатак доказа), 22 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 14 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У К. МИТРОВИЦИ	3	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У КРАГУЈЕВЦУ	15	3	2 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 1 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У КРАЉЕВУ	11	5	5 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У КРУШЕВЦУ	55	13	13 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У ЛАЗАРЕВЦУ	4	2	За правно лице ублажена санкција према Закону о прекршајима, док је за остале санкција изречена према Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У ЛЕСКОВЦУ	44	16	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 15 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ЛОЗНИЦИ	62	40	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 31 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У МЛАДЕНОВЦУ	7	3	2 санкције по Закону о прекршајима 1 опомена
ПРЕКРШАЈНИ У НЕГОТИНУ	1	1	1 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У	64	56	34 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду

НИШУ			21 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У НОВОМ ПАЗАРУ	19	1	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У НОВОМ САДУ	28	5	2 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 2 санкције по Закону о прекршајима 1 обустава поступка
ПРЕКРШАЈНИ У ОБРЕНОВЦУ	8	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У ПАНЧЕВУ	16	10	6 изречених опомена 1 обустава, 1 новчана казна (1.000.000+50.000), 1 новчана казна (5.000+1.000), 1 новчана казна 900.000
ПРЕКРШАЈНИ У ПАРАЋИНУ	13	4	4 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У ПИРОТУ	21	19	2 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 16 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ПОЖАРЕВЦУ	47	20	5 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ПОЖЕГИ	56	6	3 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 1 санкција по Закону о прекршајима, 2 застаре
ПРЕКРШАЈНИ У ПРЕШЕВУ	/	/	/
ПРЕКРШАЈНИ У ПРИЈЕПОЉУ	16	6	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 5 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У ПРОКУПЉУ	15	7	3 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 4 санкције по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У РАШКИ	10	4	4 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У РУМИ	26	11	Санкције по Закону о прекршајима

ПРЕКРШАЈНИ У СЕНТИ	29	8	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 5 санкција по Закону о прекршајима, 2 уступљена месно надлежном Суду
ПРЕКРШАЈНИ У СЈЕНИЦИ	3	2	2 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду
ПРЕКРШАЈНИ У СМЕДЕРЕВУ	19	7	3 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 3 санкције по Закону о прекршајима 1 предмет уступљен
ПРЕКРШАЈНИ СУД У СР. МИТРОВИЦИ	15	5	4 санкције по Закону о безбедности и здрављу на раду 1 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У СУБОТИЦИ	9	2	1 санкција по Закону о безбедности и здрављу на раду 1 обустава
ПРЕКРШАЈНИ У ТРСТЕНИКУ	10	7	7 санкција по Закону о прекршајима
ПРЕКРШАЈНИ У УЖИЦУ	13	7	7 обустава (од тога три због одустанка подносиоца)
ПРЕКРШАЈНИ У ЧАЧКУ	20	2	1 санкција по Закону о прекршајима 1 застарелост
ПРЕКРШАЈНИ У ШАПЦУ	30	1	Изречена опомена
УКУПНО:	1099	589	

III. ОБАВЉЕНИ ПОСЛОВИ УПРАВЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

3.1.Полагање стручних испита у области безбедности и здравља на раду

У складу са Правилником о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица („Службени гласник РС”, бр. 29/06 и 62/07), Управа је у 2009.години организовала полагање стручног испита за укупно 1312 кандидата. Од укупног броја пријављених кандидата, испит је са успехом положило 939 (71,57%) кандидата.

Стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду укупно је полагало 1276 кандидата, од којих је 920 кандидата положило испит у целости што износи (72,11%). Укупан број пријава за полагање стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду је 1621. (Табела 3.1.1.)

Табела 3.1.1.

Број кандидата	Број приступања полагању испита	Број успешних приступања полагању испита	Процент (колоне 3 у односу колоне 1)
(1)	(2)	(3)	(4)
1276	1621	920	72,11

У табели 3.1.2. приказан је број кандидата који је изашао на стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду према степену стручне спреме пријављеног кандидата.

Табела 3.1.2.

Ред.бр.	Степен стручне спреме	Број кандидата	Број приступања полагању испита	Број успешних приступања полагању испита	Процент (Колона 5 у односу на колону 3)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1.	3	54	69	18	33,33
2.	4	344	435	201	58,43
3.	5	10	10	7	70,00
4.	6	270	350	202	74,81
5.	7	592	750	497	82,26
6.	8	6	7	5	83,33
Укупно:	-	1276	1621	920	-

Стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад укупно је полагао 21 кандидат, који су укупно 25 пута приступили полагању стручног испита (Табела 3.1.3.). Број кандидата који је са успехом положио стручни испит је 9.

Табела 3.1.3.

Број кандидата	Број приступања полагању испита	Број успешних приступања полагању испита	Процент (колоне 3 у односу на колону 1)
(1)	(2)	(3)	(4)
21	25	9	42,86

Стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова испитивања услова радне околине укупно је полагао 15 кандидата, који су укупно 15 пута приступили полагању стручног испита (Табела 3.1.4.) Број кандидата који је са успехом положио стручни испит је 10.

Табела 3.1.4.

Број кандидата	Број приступања полагању испита	Број успешних приступања полагању испита	Процент (колона 3 у односу колона 1)
(1)	(2)	(3)	(4)
15	15	10	67

3.2. Издавање лиценци

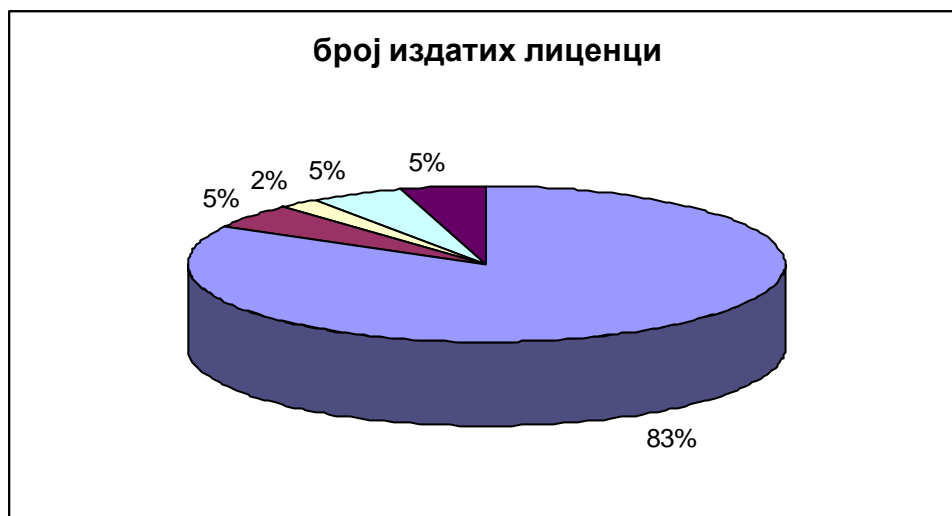
У Табели 3.2.1. је приказан број издатих лиценци у 2009.години.

Табела 3.2.1.

Редни број	Назив лиценце	Број издатих/ одузетих лиценци	%
1	Лиценца за обављање послова безбедности и здравља на раду	69	83.13
2	Лиценца за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад	4	4.82
3	Лиценца за обављање послова испитивања услова радне околине	2	2.41

4	Лиценца за обављање послова одговорног лица за преглед и испитивање опреме за рад	4	4.82
5	Лиценца за обављање послова одговорног лица за испитивање услова радне околине	4	4.82
6	Укупно:	83	100.00

У 2009.години Управа за безбедност и здравље на раду издала је укупно 83 лиценце.

Број одузетих лиценци за обављање послова безбедности и здравља на раду по обављеном надзору над радом правних лица или предузетника износи 4.

У току вршења надзора над законитошћу рада правних лица/предузетника са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду уочени су следећи пропусти:

- правно лице/предузетник које има лиценцу за обављање послове безбедности и здравља на раду из члана 40. Закона о безбедности и здрављу на раду, обавља послове а нема у радном односу лице које испуњава услове прописане Законом;

- правно лице/предузетник обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 40. Закона о безбедности и здрављу на раду ангажовањем лица које не испуњава законом прописане услове, односно то лице нема високу школску спрему и положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду;

- правно лице/предузетник које је ангажовано од стране послодавца за обављање послова безбедности и здравља на раду не контролише свакодневно примену мера за безбедан и здрав на радном месту код тог послодавца;

У току вршења надзора над законитошћу рада правних лица са лиценцом за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад уочено је да је најчешћи пропуст правно лице који има лиценцу за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад исте обавља супротно члану 56. став 2. Закона о безбедности и здрављу на раду и члану 8. Правилника о условима и висини трошкова за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, бр. 29/06, 72/06 и 62/07), тако што за обављање ових послова ангажује лица која не испуњавају прописане услове у погледу степена стручне спреме, као да стручни налази немају елементе и садржину прописану Правилником.

3.3. Едукација у области безбедности и здравља на раду

У циљу смањења повреда на раду и професионалних болести Управа је у сарадњи са социјалним партнерима извршила едукацију око 1700 запослених, послодаваца и других учесника у систему безбедности и здравља на раду о примени Закона и подзаконских прописа који обезбеђују функционисање система, а посебно Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (радионице процене ризика) запослених и послодаваца.

У 2009. години организовано је 36 едукативних курсева за послодавце, запослене и њихове представнике, у циљу развијања културе рада у области безбедности и здравља на раду (обављене едукације у оквиру спровођења Акционог плана за безбедност и здравље на раду у сектору грађевинарства у организацији Синдиката грађевинарства и ИГМ Србије и Гранског синдиката индустрије грађевине, грађевинског материјала, дрвне индустрије и путне привреде „Независност” уз финансијску подршку МОР-а, који су од стране учесника позитивно оцењени и учествовање у обукама представника запослених за безбедност и здравље на раду у организацији Самосталног синдиката металаца Србије, финансираног од СЛА – Швајцарска у оквиру пројекта „Подршка социјалном дијалогу у Србији”).

3.4. Сарадња на међународном нивоу

Управа за безбедност и здравље на раду је од 2006. године остварила сарадњу са Агенцијом за безбедност и здравље на раду ЕУ са седиштем у Билбау.

На основу Споразума закљученог са Европском агенцијом за безбедност и здравље на раду, Управа, обавља послове Агенцијског повереништва у Србији. У активностима Управе утврђена је обавеза оснивања и вођења Повереништва и информативне мреже за безбедност и здравље на раду у Србији у чијем раду учествују представници социјалних партнера, удружења за безбедност и здравље на раду, образовних институција и истакнутих стручњака у овој области.

Сарадња се састоји у сталној размени информација и знања и организовању промотивних конференција и манифестација са циљем унапређења стања у овој области.

Први састанак Информативне мреже за безбедност и здравље на раду у Србији одржан је 27.10.2009.године. Састанку су присуствовали представници Европске агенције за безбедност и здравље.

У 2009.години настављена је активна сарадња са Међународном организацијом рада и са Светском здравственом организацијом, са којима се већ дуже време успешно сарађује. Сарадња је била усмерена на обезбеђивање ефикасне примене свих прихваћених конвенција, препорука и протокола МОР-а, као и сарадња у вези процењивања ризика на радном месту и у радној околини и препознавање појаве нових ризика, праћење здравственог стања запослених и др.

Обновљена је сарадња са земљама у региону (Словенија, Хрватска и др.) с обзиром да је првенствени циљ сарадње са овим земљама омогућавање лакшег протока робе, услуга и капитала. У вези с тим, законодавни оквир који је усвојила Европска Унија служиће као основа за размену искустава са поменутиим земљама.

3.5. Сарадња на националном нивоу

Сарадња на националном нивоу остварује се са другим министарствима (Министарство здравља, Министарство заштите животне средине и просторног планирања, Министарство економије и регионалног развоја и др.), нарочито у делу активности у процесу придруживања ЕУ. Такође сарадња ће се наставити са Републичким заводом за здравствено осигурање и Републичким фондом пензијског и инвалидског осигурања, са јавним тужилаштвима и судовима, са представницима социјалних партнера (СССС, УГС „НЕЗАВИСНОСТ”, Унија послодаваца Србије), невладиним организацијама и др.

3.6. Активности

Управа је у циљу развијања културе рада у области безбедности и здравља на раду у току 2009. године реализовала следеће активности:

1) у сарадњи са канцеларијом Међународне организације рада из Београда обележила Светски дан безбедности и здравља на раду и 90 година постојања МОР-а 28. априла 2009. године;

2) 7.августа обележила Дан грађевинара у сарадњи са социјалним партнерима обиласком градилишта;

3) обележила Европске дане безбедности и здравља на раду у периоду од 19.-23.октобра 2009.године;

4) у периоду од 6.- 9. октобра одржан ТАИЕХ семинар уз учешће експерта која је представила ЕУ законодавство које регулише безбедност и здравље запослених везаних за хемијске материје и за излагање азбесту на радном месту;

5) одржала заједничку кампању са компанијом Holcim у циљу промовисања друштвено одговорног пословања и примера добре праксе у примени мера за безбедан и здрав рад на градилиштима, која је завршена одржавањем округлог

стола 11.12.2009.године на коме су присуствовали социјални партнери, представници медицине рада и представници бизнис сектора;

6) у сарадњи са Министарством економије и регионалног развоја учествовала на TWINING пројекту;

7) 15.12.2009. године одржан семинар у оквиру спровођења Акционог плана за безбедност и здравље на раду у сектору грађевинарства у организацији Гранског синдиката индустрије грађевине, грађевинског материјала, дрвне индустрије и путне привреде „Независност” и Синдиката грађевинарства и ИГМ Србије уз финансијску подршку МОП-а, који је од стране учесника позитивно оцењен.

3.7 Савет за безбедност и здравље на раду

У току 2009. године одржане су три седнице Савета за безбедност и здравље на раду и покренута је иницијатива за увођење Дана безбедности и здравља на раду у Републици Србији.

3.8 Социјално-економски савет Републике Србије

Управа је редовно учествовала на седницама Социјално-економског савета Републике Србије када су била разматрана питања из области безбедности и здравља на раду.

Социјално-економски савет је 15.04.2009.године донео Декларацију о безбедности и здрављу на раду у Републици Србији и именовao чланове сталног радног тела за питања безбедности и здравља на раду.